

**Szathmáry Géza:**

***Dialógus az autóról, Platón után, igen-igen szabadon***

Tehát: **A** és **B** eszmét cserélnek...

Egymás mellett két kényelmes fotel, előttük alacsony asztalka, terítve. Egy lábonálló tálkán, kis piramisban frissen sült krumpoliszogácsa, mellette jól behűtött, gömbölyű üvegben Unicum. Mindkettőjük előtt ezüst tálkán likőröspohár, gőzölgő kávé. Kavargatják.

**A:** *Együtt él a kocijával: ez a munkaeszköze, és csak vele közlekedik.*

**B:** *Nincs, soha nem is volt jogsija, pláne járgánya. (Az ilyenfélék ugyan hányan lehetnek manapság? Biztos, hogy az életkoruk nagy léptekkel közele(ke)dik a százhoz.) Ha mozog még valamennyire az agyuk, maradványait az úgynevezett általános műveltség vezényli. (Tessék megnézni a google-t.) Bármennyire is igyekszik, mond valami murisat a „gépjárműről”, mert ők még ezt az ásatag szót használják. Nagy igyekezettel a mai autósságba kapaszkodó mondatait kezeljük kíméllettel...*

**B:** Bólogat. Hallom ...-tól, hogy a teherhordó furgonodon kívül most már két munkaeszközöd van, és nemsokára megveszed a harmadikat. Mondd, kérlek, mindegyik nagyobb, mint az előző? Melyiket mire használod? Hány évenként cserélsz?

**A:** Normálisan, meg mobilan akarok élni, normális emberek között. Három évenként cserélek... Te talán mobil vagy, kocs nélkül??

**B:** Kakaóár-gondjaim nincsenek (ugye így jópofán hangzik, ha így hívom a benzint?. Egyszer egy MOL kútnál, persze, mint utas, hallottam: „lassú, kakaó kell bele”). És dugókban sem nagyon ülök.

**A:** Nézd, tkp. nem én vagyok a lényeg, hanem az ország. Autót gyártunk, ez a fejlődésünk útja, ezt támogatja az állam is, de persze importálunk is, ha kell. Keressünk eleget, kapjunk a járgányvételekhez olcsó hiteleket. Az adói tűnjenek el, csökkenjenek, vagy legalább maradjanak normálisak.

**B:** De hát itt van ez a kakaóügy. Mennyit eszik meg a három gépjárműved? Például mennyit fognak még találni belőle a földben, vízben és még tudom is én hol? Mennyibe került, kerül és vajon mennyibe kerül majd?

**A:** Én ettől egyáltalán nem félek!! Itt van már az etanol cukornádból, cukorrépából. A metanol. A földgáz. A szén. Az áram. A hidrogén. Mondjam tovább??

**B:** Úgy tudom, minél gyorsabb akarsz lenni a járműveiddel, annál több benzint, ddízelolajat veszel. Elég utánpótlás van? A cukorrépa meg a cukornád földeknek mikor kell abbahagyniuk a cukortermelést, és benzincsinálóvá átalakulniuk? Úgy tudom, amíg ez végbemegy, az energiatartalom 30-40 %-a elvész. És az átalakításhoz igényelt energia honnan jön? A napból? Avégett milyen napenergia-átalakítókat kell megtervezni, rendszeresíteni? A benzinesítendő földgázt ajánlatos először összepréseltetni vagy folyósítani ajánlatos, ahogy én olvastam. Ehhez mennyi energia kell, és honnan jöjjön?

De vegyük a szenet. Mire benzin, azaz kakaó lesz belőle, nem marad beszívni való levegőnk, ami azért csak kell az autóvezetéshez. De hogyan, hová és mennyiért tüntetendő el belőle a széndioxid?

Persze, a hidrogén, az lesz az igazi, csak hát vegyületeiből, főleg a vízből ki kell csalogatni! Árammal. Mint olvastam, több szükséges az ilyesmihez, mint amennyit a hidrogén kakaózna be a motorjaidba. Ennyi áramot szénerőművekkel állítsunk elő?

No, és az összepréselgetés, a folyósítás ára? A hűtöttséget nyújtó edénykéi? A súlyuk? Hidrogént autókba töltő kutakat benzinkutak helyett? A gázt át nem eresztő csőhálózatot a kutakhoz?

**A:** Szóval, nézed nagyon a zöld műsorokat?! Nekem már a hócipőm tele lett velük, őszinte vagyok. Nézd, az én járgányaim naná, hogy komfortosak de nem behemótok, nem zabálnak. Nyilván nem tudod, de a furgonom többet eszik, mint a középső személyim, ezért spórolok vele. És akárhová megyek, mindig szállítok valakit, igenis, nem vezetek egyedül, nincs nyolchengeresem, mindegyikem elsőkerék-meghajtásos, naná, milyen legyen. Mindegyikem számítógép-vezérelten injektoros. Marha könnyűek, mert az a néhány acélalkatrészem, ami megmaradt agyon van ötvözve, a többiek aluból vagy műanyagból vannak. Mindez nem elég??A lényeg, hogy a kakaóm ára mozoghasson, de felfele ne nagyon. Máshol vannak a problémáim...

**B:** Azt hiszem, megértettelek. Egyikőtöket se nagyon érdekli az energiahatékonyság. A gyártónak örökké át kellene szerszámoznia az üzemeit, ha a takarékoság fokozása végett újabb és újabb kütyüket építene bele a motorjaiba, ilyesféle modelleket muszáj évekig tesztelnie –a marketing előtt. Az ügynökeiknek is az a jó, ha dizájnos nívumokat mutathatnak be szalonjaikban a fogyasztóknak. A műszerfalon a kijelzők hatásosan szaporodjanak.

Nem a kakaóár az igazi baj, hanem a biztosítás díja, aztán az adói, és legfőképpen a karbantartás költsége. Az alkatrészcsereké, különösen a márkaszervizedben, amikor alkatrész helyett örökké egy fél motort kell megvenned.

De hát – emeli fel a hangját, és még mindig B: – mi jön ki három személyi járgányodból és furgonodból?? Makro-részecskék, szénmonoxid (mérgező), nitrogénoxid (mérgező), kénoxid (mérgező), benzol (rákkeltő), el nem égett benzin, szénhidrogén, meg a többi, de legfőképpen széndioxid. A napsütésnek és az ózonnak köszönhetően belőlük áll elő a szmog.

Beköszönhet tehát a hörgő-, a tüdőbetegség és a látászavar. 1988-ban olvastam először arról is, hogy kipufogógázaid érdeme a savas eső, a csapadékok természetének szórakoztató megváltozása, a növekedő felmelegedés és a tengerszint imponálóan felgyorsuló emelkedése.

**A:** Szóval agyonolvastad magad és összeraktad az összeesküvés-elméleteidet. Figyelj csak ide! Az ólmot pl. már régesrég kiszűrték a kipufogócsöveim a katalizátoraikkal. Alig kaptok szénmonoxidot, nitrogénoxidot. És az a klassz membrán, amelyik motorjaim beszívott levegőiből leválasztja a nitrogént, még mielőtt bemehetne az égéstereimbe, és persze mindent, ami kimegy recirkuláltatok. Aztán Itt van ez a számítógépes oxigén-katalizátorom. Rögtön vízgőzt és széndioxidot buherál a szénhidrogénemből és a szénmonoxidomból! Különben is jön-jön a hidrogén-kakaóm, amit ha a tankomba öntetek a szénmonoxidomnak, a nitrogénoxidomnak vége, nem lesz többé el-nem-égett szénhidrogénem!

**B:** (felugrik a fotelből, és hadonászni kezd...) A savas eső összeesküvés? Az összevissza időjárás, a felmelegedés összeesküvés? Miért csinálnak katasztrófafilmeket New York el-özönvizesedéséről? A katalizátoraitok elbírnak a Diesel-kakaóval is? Miért emelkedik minden évben a szénmonoxid, a nitrogénoxid, az el nem égett szénhidrogén köbkilométerekkel? A technikátok győztes gólokat kap, ha a forgalom nő, mint a rákosodás? Miért nincs még mindig olyan technológia, amelyik a fogamzásgátlókhoz, a magzatelhajtásokhoz hasonlóan megszületni sem engedi a gyilkos gázokat? Mi is a helyzet ezekkel a katalizátorokkal? Azt láttam egy videóban, hogy megesznek ugyan valamennyit a nitrogénoxidból, a szénmonoxidból, de elengedik a szénhidrogént, a kénoxidot és a széndioxidot (ebből különösen sokat, látjuk, érezzük)..A lépcsősen terhelhető, az adiabatikus dieselmotorjaitokat, amikkel annyit dicsekedtek, inkább hagyjuk...

**A:** Az általános műveltséged, vagy hogy a fenébe hívod mit ér? Érted, képes vagy érzékelni, milyen az, amikor a kezemben a volán, nyomom a gázpedált, a kuplungot és az én kocsijaim automatikusan gyorsulnak, lassulnak?? Ez a szabadságérzés!!! Na, gyere, töltöttem az Unicumból, nehogy meglangyosodjék, koccintsunk!

**B:** Tudom, tudom, sikerült kivenni a lóerőt a lovakból. Dicsekedve emlegetitek: nem úgy van az, ahogy mondani próbálok, nem is úgy lesz, ahogy én szeretném. Mi paripákon vágatunk – mondod - mert a ló erejében lelitek kedveteket, tehát nagyon sok lóerőt raktok a motorjainkba.

**B:** visszaül a fotelébe. Felemeli a jobb keze mutatóujját: Már Mózes is megnyugtatott, ha látsz paripákat (lóerőket), azért ne félj, ne rettegj, és ne rémülj meg tőlük. Józsué azt is ajánlotta: vágjuk át a lóerők inát.

(Sóhajt egy mélyet.) Hát igen, ez ma már nem fog menni... Az autókultúrárok, mert hiszen így nevezitek, erősen, sőt megmozdíthatatlanul áll a lábán.(Mi néhányan még Más Lábán állunk...) Felsorolok egy párat a kultúra-téglák közül. Összevissza, hogy színes és szórakoztató legyen:

Mennyien halnak meg évente közúti halálos balesetektől. Hol parkoljak már megint? Jó, jó,itt vannak a gyalogjárdák, kiteszünk egy táblát: "Tessék átmenni a másik oldalra, ez az autóké!" De hát miért nem lehet még több parkot beaszfaltoztatni az államnak, vagy az önkormányzatnak??!

Tessék több autópályát építeni, hogy többen lehessünk mobilak, és ha gyors tempóban megtöltjük magunkkal a pályát, lehet, sőt kell, elengedhetetlen újabbakat építeni! Tessék rendszeresen karbantartani őket, irányítani a forgalmat! Ezek állami feladatok! Mellettünk áll az olajipar, az autógyártók, az autópálya-építetők klubja, a közlekedésfejlesztő minisztérium is.

Le a kakaófaló közlekedési dugókkal!!

A csöndes, levegős, panorámás szabörbjeinkbe ugyan mi mással, mint a járgányainkkal lehet eljutni? Érdemes oda buszokat, trolikat, villamosokat rendszeresíteni? Nem! Ki és visszabiciklizni, gyalogolni? Túl messze vannak a cititől!. A válaszunk csak egy lehet: autóval... A villamos roller sem az igazi!

Ami engem illet, ápolok magamban egy hétpontos reformkonceptiót, nézd el légy szíves.

- 1.) El muszáj venni az autózási kedveteket ott és úgy, ahol van rá esély: pl. aki egyedül furikázik, fizessen bírságot, az is, aki nem kerüli el a zsúfolt utakat, és elérésükkor nem száll át pl. metróra.
- 2.) Könnyörtelenül fejleszteni a tömegközlekedést, a vonalain hátráltatni a privátautózást, a könnyű, és keskenyvágányokon guruló városi vasutakat hajtsák az utasok lábpedállal (miért korlátozódják az egészséges lábmozgatás a margitszigeti járgányokra?). Lásd a mellékelt ábrát.
- 3.) Sújtsa adó a nem-alternatív gépkocsi-kialakításokat, az üzemanyag-fogyasztásukat, és járulatok hozzá az autópálya építések költségeihez.
- 4.) Sűrű biciklihálózatot, amely rollerozásra is igénybe vehető legyen (kompromisszum a villamosított változat).
- 5.) A városi munka-tevékenységet a home-office terjedése zónázhatóvá teszi! Ha van home-office zóna, akkor nem szükséges a szabörből örökké a citibe autózni, és haza.

6.) Minél több utca váljék sétálóvá.

7.) A szubörbök ne legyenek alvó-víkend-elővárosok, csináljunk belőlük modernül óvárosított alközpontokat.

**A:** (kitölti a maradék Unicomot) Szóval úgy gondolod, hogy a mozgékonyágomat, az üzemanyaggal ellátásomat ki lehetne békíteni a környezetvédelmünkkel, a föld-elrablásunkkal, az autózás miatt mindannyiunkat igazságtalanul terhelő rengeteg költséggel?

**B:** IGEN !!!

U.i.

**B** nem tud attól a víziójától megszabadulni, hogy a képen szereplő pedálvonatot meg lehet építeni, és a Gyermekvasút vonalán jártni. Evégett születik egy mozgalom.

